

Klage indsendt 8. juni 2017 af tre SF-byrådsmedlemmer fra Djursland og Samsø til Europaparlamentets Borgerklageudvalg (PETI) j.fr. <https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/en/home>

Undertegnede ønsker hermed at klage over den danske regerings tilsidesættelse af EU lovgivningen – særligt Vandrammedirektivet (VRD - 2000/60/EF af 23. oktober 2000) og Havstrategidirektivet (HSD - 2008/56/EF af 17. juni 2008) ved politisk at opfinde et såkaldt nationalt 'miljømæssigt råderum', som ikke eksisterer naturvidenskabeligt, og som ikke findes i EU lovgivningen.

Sagen haster da den danske tilsidesættelse af EU-lovgivningen umiddelbart kan sætte gang i en omfattende udbygning af dansk havopdræt af fisk i åbne bure og dermed forurening af havområder i Østersøen som i forvejen er stærkt belastet fra mange kilder og lande.

Efter måneders folkelige protester har folketingets vedtagelse af L 111 (Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse. (Kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug) <http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/L111/index.htm#dok>) den 1. juni 2017 fjernet den sidste forhindring for etablering af nye havbrug og til udvidelser af eksisterende fiskeopdræt. Ansøgere kan 1) udnytte den nationale 'kvote' på 800 tons kvælstof og 96 tons fosfor i Kattegat (det såkaldte 'miljømæssige råderum'), og/eller 2) skabe et 'miljømæssigt råderum' ved at etablere kompenserende marine havbrug (muslinger) som lovliggør øget forurening.

Den danske regerings tilsidesættelse af EU-lovgivningen vil medføre forsinkelser i opnåelse af fælles EU-mål for vandkvaliteten i de kystnære områder og det åbne hav ved at øge eutrofieringen. Dertil kommer at danske havbrug også vil forringe biodiversiteten i havet og på havbunden, og andre målparametre omfattet af Havstrategidirektivet (HSD) og Vandrammedirektivet (VRD). Undslupne fisk vil endvidere kunne genetisk forurene naturlige fiskestammer.

Baggrund

Et flertal i folketinget aftalte i forbindelse med den såkaldte 'Landbrugspakke' i december 2015 at der er påvist et 'miljømæssigt råderum' i Kattegat på 800 tons kvælstof og 96 tons fosfor. Sideløbende har regeringen fremsat L 111 som blev vedtaget af et flertal i folketinget den 1. juni 2017.

L 111 er i sig selv en tillægslovgivning som giver adgang for havbrugsvirksomheder til at skabe et miljømæssigt råderum i tillæg til de 800 tons kvælstof og 96 tons fosfor, der er identificeret af et politisk flertal i december 2015 med Landbrugspakken.

Det kan ske gennem etablering af kompenserende marine virkemidler, reelt muslingehavbrug som kan fjerne en vis mængde kvælstof og fosfor gennem frafiltrering af planteplankton. Muslingebrugenes effekt udenfor danske fjorde er imidlertid udokumenteret, og muslingebrugene har ingen effekt på iltforbrugende stoffer fra fiskeopdræt i havbrug (muslingebrug efterlader i sig selv store mængder iltforbrugende stof), antibiotika eller antibegroningsmidler. Ydermere er kompenserende marine virkemidler en markant afvigelse fra princippet om at fjerne forureningen ved kilden.

Vedtagelsen af L 111 er den foreløbige kulmination på den danske regerings ønske om at forcere produktionen af råvarer til fødevarerproduktionen uanset at det bringer Danmark i konflikt med EU's miljø- og naturlovgivning. Landbrugspakken fra december 2015 har kostet en minister posten efter et tillidsbrud med folketingets flertal som følge af manipulation med tallene bag Landbrugspakken, og har ført til en

pilotskrivelse fra kommissionen. Efterfølgende har regeringen og kommissionen aftalt opstramninger af reguleringen af landbrugets forurening – og altså rullet dele af Landbrugspakken tilbage. Med de nye havbrug udfordrer regeringen igen EU.

Landbrugspakken skaber politisk et såkaldt 'miljømæssigt råderum' for forurening af fra landbruget ved at tillade øget forurening i nogle år selvom den samlede forurening skal bringes ned i 2021 og på trods af 95 % af kystvandene ikke opfylder de foreløbige miljømål. Kun 2 af de 119 kystvandområder havde en god tilstand.

Regeringen har ingen planer for reduktion af forurening fra landbrug eller havbrug efter 2021.

"Miljømæssigt råderum" er ikke defineret i hverken Vandrammedirektivet (VRD) eller Havstrategidirektivet (HSD).

To fremtrædende miljøjurister, Professor Helle Tegner Anker og Ellen Margrethe Basse, fremsendte en skriftlig kommentar til folketingets høring om L 111 den 27. april 2017 (1):

"For så vidt angår spørgsmålet om "miljømæssigt råderum" under VRD og HSD, så er det ikke et begreb, der bruges under direktiverne."

"Et springende punkt bliver endvidere, om og i hvilket omfang "kompenserende" foranstaltninger er brugbare under VRD og HSD, når der skal tages stilling til konkrete projekter (det er ganske klart, at det ikke er tilfældet ift. habitatdirektivet og Natura 2000-områder, som det også fremgår (indirekte) af lovforslaget og bl.a. af EU Domstolens afgørelse i Briels-sagen)."

"Det er dog velkendt, at der udledes andre forurenende og farlige stoffer end kvælstof og fosfor fra dambrug/havbrug, og sådanne stoffer kan have betydning for opfyldelsen af miljømål. Netburene forudsættes efter den kendte teknologi behandlet med kobber, hvorfor der efter VRDs og HSDs definition af begrebet "forurening" skal sikres foranstaltninger til imødegåelse af en sådan påvirkning. Samlingen af store fiskemængder har endvidere betydning for bakteriedannelsen, hvorfor der – som i andre dambrug – vil blive anvendt medicin i havbrugene, der udledes som rester direkte til havet sammen med foderrester og fiskefækalier. Sådanne udledninger kan muligvis også få indflydelse på vandkvaliteten af relevans såvel i relation til forbuddet mod forringelse af vandkvaliteten som i relation til pligten til overholdelse af de opstillede miljømål.

"Intet råderum" siger fremtrædende havmiljøeksperter

Information 20. maj 2017 <https://www.information.dk/indland/2017/05/esben-lunde-faar-bred-kritik-planer-tillade-mere-forurening-kattegat>

"Stiig Markager forsker blandt andet i næringsstoffer og havmiljø. Han vurderer, at den øgede forurening vil give flere alger, mere uklart vand og øget risiko for iltvind i dele af Kattegat. Det vil indskrænke levestederne for bestemte dyrearter og være til gene for mennesker, der bruger stranden. »Vi vil få et fattigere havmiljø,« siger han.... »Man kan ikke både få flere havbrug og et bedre havmiljø,« siger han.

Karen Timmermann er enig. »Når man bruger ordet 'råderum', lyder det, som om man kan øge forureningen, uden at der vil være en negativ effekt. Sådant et råderum findes ikke. Hvis man øger næringsstofudledningen, for eksempel med et havbrug, vil miljøkvaliteten blive negativt påvirket,« siger hun."

Forskerforum <http://www.forskeren.dk/hoering-forskere-vil-ikke-blaastemple-lundes-havbrug/>

”Nej, Kattegat kan ikke tåle mere kvælstof. Havmiljøet er pt. ikke i ’god økologisk tilstand’, så hvis havbrug vil udlede mere kvælstof uden at der indføres kompenserende virkemidler, vil miljøet få det værre end det ellers ville have haft det. Hvis nogle altså skal have lov til at udlede mere kvælstof og fosfor, så må der kompenserende faktorer ind. Eller også må andre (landbaseret) reducere deres udledning i havet”, erklærede vandmiljø-forsker Karen Timmermann fra AU-Bioscience på dagens eksperthøring om havfiskebrug.”

Andre forhold

- Regeringen har defineret det såkaldte ”miljømæssige råderum” ud fra et rent nationalt regnestykke baseret på Danmarks reduktionsforpligtelser regnet som tons kvælstof og fosfor. Det påståede råderum ignorerer *både* udviklingen i tilførslen af kvælstof og fosfor fra andre lande og at direktivernes utvetydige mål er at opnå god økologisk tilstand - altså en miljøtilstand fremfor et regnestykke.
- Det danske regnestykke udelukker eller gør det sværere at nå de vedtagne mål om eutrofiering. Men det ignorerer desuden fuldstændigt at eutrofiering og økologisk vandkvalitet kun er et af mange mål i HSD. HSD er et holistisk rammedirektiv som bl.a. har mål for biodiversitet og havbundens tilstand. Hverken i landbrugspakken eller i L 111 er der taget hensyn til disse andre mål på trods af, at både havbrug og de kompenserende marine virkemidler (L 111) indvirker meget alvorligt på store områder, herunder biodiversiteten i området.
- Den danske regering har arbejdet målrettet imod kvantificering af målene i HSD. Det fremgår entydigt af regeringens fremlæggelse af en komitesag i efteråret 2016 (2) hvoraf det fremgår at regeringen er parat til at udnytte at beslutninger i HELCOM er ved konsensus (”veto”) og besvarelse af spørgsmål i forbindelse med folketingets behandling af L 111 især spørgsmål 121 (3) .
- Danmark har bl.a. argumenteret med at lokale hensyn må inddrages når der gives tilladelse til havbrug. Men den danske regering har alligevel valgt at foregribe gennemførelsen af direktivet for Maritim Fysisk Planlægning (2014/89/EU af 23. juli 2014) ved at tillade havbrug og kompenserende muslingebrug på forhånd optager hav- og kystområder uden at der er gennemført en integreret, national planlægningsproces med borgernes inddragelse.

- (1) L 111, bilag 21: Bidrag fra Helle Tegner Anker og Ellen Magrethe Basse til høring i Miljø- og Fødevarerudvalget 25/4-17 <http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l111/bilag/21/1747128.pdf>
- (2) Komitesag <http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/mof/bilag/53/1682617.pdf> samt Udtalelse til miljø- og fødevarerministeren om fastsættelse af kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand m.m. (komitésag) <http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/MOF/bilag/67/index.htm>
- (3) L 111, besvarelse af spørgsmål 121 vedrørende den danske regerings modarbejdning af konkrete mål i HELCOM og Havstrategidirektivet. <http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l111/spm/121/index.htm#nav>

Undertegnede:

1. Mads Nikolajsen
Hornsleths allé 26
8500 Grenaa
(+45) 61 28 63 27
mn@grenaa-gym.dk

2. Ulla Holm
Holmsborg 26
8305 Samsø,
(+45) 30 27 30 53
ullaholm.samsoe@gmail.com

3. Kirstine Bille
Åvangen 35B
8444 Balle
(+45) 20 20 74 63
kb@syddjurs.dk